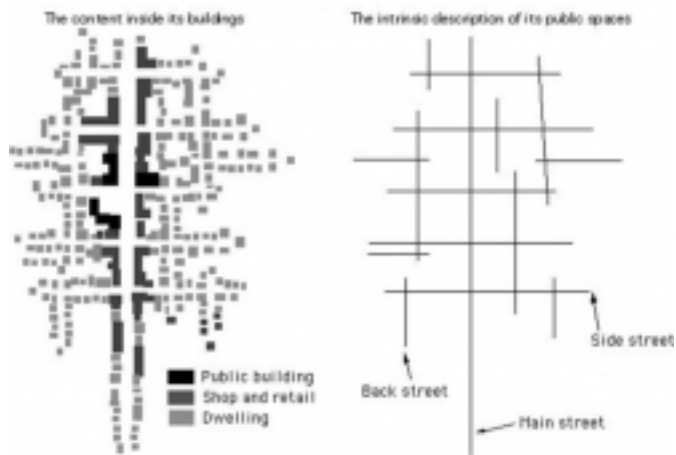

Město - územní rozvoj, projekty, mikrokosmos

Author: Petr Bým | Published: 25.04.2013

Kromě kvalitativní a vlastně globální přeměny francouzského Bordeaux se auditorium konference seznámilo i s dalšími velkými městskými projekty. Architekt Dieter Polkowski prezentoval hamburské Hafen City a protože jeho detaily odborná obec už dobře zná, koncentroval se spíše na principy a pravidla realizace. Mezi nimi zdůrazňoval především potřebu konkrétních plánů, ale zároveň i nutnost zachování možnosti jejich změn.

Hamburské Hafen City je jedním z největších evropských urbanistických projektů (Dieter Polkowski, BSU Hamburk)

Současná dynamická doba prostě kromě aktivní činnosti vyžaduje i nutnost pružné reakce na změnu podmínek. Roberto Rocco z delftské Technologické univerzity zase v těchto souvislostech upozornil, že bedlivě monitorovat se musí posuny ve všech oblastech - „udržitelný“ rozvoj v praxi znamená harmonizaci tří prvků vývoje (společnost, ekonomika, životní prostředí), a nikoli preferování jen některého z nich.

Nové Bordeaux je typické koexistenci historické zástavby a veřejných prostor (Michele Larué - Charlus, magistrát města Bordeaux)

Jeroen Dirckx z rotterdamského ateliéru KCAP mluvil odjinud o tomtéž: úspěšný rozvoj velkých území vyžaduje a předpokládá multidisciplinární (jak se dnes říká „holistický“) přístup a v neposlední řadě i celospolečenský konsenzus. Ilustroval to popisem přestavby průmyslové čtvrti dánského městečka Fredericia v rezidenční „waterfront“ lokalitu, kde veřejné mínění (jež muselo mj. strávit přechodnou ztrátu pracovních příležitostí) bylo jedním z hlavních faktorů tvorby všech plánů. Akcent na společenskou dohodu, která musí zahrnovat především vstřícný přístup místní komunity a který byl patrný ve vystoupeních všech přednášejících, ovšem pochopitelně nutně vede ke zvýšení zájmu architektů a urbanistů o životní, respektive veřejný městský prostor, o život v urbánním mikrokosmu.

Dánský projekt Fredericia, transformace průmyslové čtvrti v

rezidenční lokalitu, se realizuje za široké účasti odborné i laické veřejnosti (Jeroen Dirckx, KPA architects & planners)

Městský mikrokosmos

„Život mezi budovami“ - stručné krédo práce dánského architekta Jana Gehla. Jeho ateliér na pražské konferenci představil Kristian Villadsen, který ve svém příspěvku akcentoval zejména imperativ lidských rozměrů (včetně respektování „lidské“ optiky a akustiky) a v souvislosti s tím atraktivního parteru měst, která je v příkrém rozporu s monofunkčností větších lokalit. Je sice trochu zvláštní, že architekti a urbanisté najednou objevují takové prosté pravdy, ale faktem je, že mnohé, vpravdě megalomanské projekty dokazují, že se na ně opravdu zapomnělo. Zkrátka: co je malé, živé a zelené, je také přátelské, pohodlné a vlídné. Rozvoj městských lokalit takovým směrem má přitom i implikace ekonomické. Gehlův ateliér podle těchto pravidel revitalizoval newyorskou Times Square. Výsledky? Razantní vzestup cen nemovitostí v celé lokalitě - a kromě toho vzestup počtu chodců, výrazný pokles nehodovosti a následně škod na zdraví a v neposlední řadě vysoce pozitivní ohlas veřejnosti.

Humanizace newyorské Times Square (Kristian Villadsen, Gehl Architects)

Pozornost veřejnému prostoru, která je pro současný urbanismus bezesporu signifikantní, a tzv. holistický přístup k plánování jeho rozvoje zákonitě vyvolal vznik nových metod a instrumentů. S jedním z nich konferenci seznámila Akkelies van Nes z z delftské Technologické univerzity. Koncept prostorové či městské syntaxe je založen na analýze prostorových vlastností reálné či plánované uliční sítě a na jejich kvalitách z hlediska pěšího pohybu obyvatel města. Pod takovým zorným úhlem se ulice přemění na osy hlavní, vedlejší a „slepé“, přičemž tato kvalita se nesporně odráží na jejich sociálním a ekonomickém životě včetně třeba výskytu kriminality. (Strašlivým příkladem nerespektování tohoto jevu je horní část Václavského náměstí, respektive silniční a takřka smrtící smyčka kolem Národního muzea.) Zdá se být nesporné, že taková analýza pohybových tras městské populace může být pro územní plánování nanejvýš užitečným nástrojem.

Nový nástroj plánování: městská syntax (Akkelies van Nes, Technologická univerzita Delft)

Praha a střední Evropa

Hostitelskou zemi na konferenci reprezentovaly tři příspěvky. Architekt a urbanista Milan Körner upozornil na rozdílný vývoj středoevropských metropolí. Zatímco například Vídeň a Mnichov vykazují značné přírůstky svých populací (za léta 1990 - 2010 v prvním případě o 174 %, v druhém o 124 %), v postkomunistickém teritoriu je vývoj spíše opačný. Tak například v Bratislavě klesl počet obyvatel v tomto období o 9 %, když Praha je v tomto ohledu někde napůl cesty, její populace vzrostla o 28 %. Zároveň ale „západní“ středoevropské metropole vykazují souběžný nárůst hustoty obyvatelstva (na kilometr čtvereční je tady více než 4 000 lidí) a současně vznik metropolitních regionů, jejichž centrum doplňují další velká a rostoucí města. „Východ“ ale vykazuje spíše jen územní rozšiřování metropolí. Extenzivní růst odráží i relativně nízká hustota obyvatel (v Praze 2 800 na jeden čtvereční kilometr).

Praha a její metropolitní zázemí (Milan Körner, AURS)

Tento vývoj je nepochybně důsledkem strategických plánů rozvoje v širším než jenom městském měřítku, respektive jejich neexistence. Praha a jiné východoevropské metropole mj. doplácí na své slabé napojení na dopravní síť (česká metropole má deficity jak v silniční, tak železniční i letecké dopravě). Úroveň koordinace rozvoje metropole a jejího zázemí v České republice ostatně nedávno osvětlilo MMR, když konstatovalo, že jediný (!) úředník, který má ve Středočeském kraji na starosti územní rozvoj, „neumožňuje koncepčně řešit územní souvislosti mezi Hlavním městem Prahou a Středočeským krajem zejména v oblasti veřejné dopravní a technické infrastruktury republikového významu“.

Praha - faktory rozvoje (Karel Maier, ČVUT)

Náš náhled na věc

Z trochu jiné strany ne zcela uspokojivou situaci našeho územního plánování potvrdil Karel Maier z ČVUT. Ten na konferenci představil unijní srovnávací studii rozvoje středoevropských metropolí. V evropském kontextu na tom náš region není špatně, ba dokonce je v řadě parametrů nadprůměrný (včetně ekonomické úrovně), ale třeba z hlediska image je Praha vnímána jako město s výraznými deficity: málo dynamické a inovativní a také s nejasnou a málo konkrétní rozvojovou strategií. To souvisí s jeho hlavní slabinou - s problematickou a nevěrohodnou politickou scénou Prahy.

Tento zásadní problém - nejen - územního rozvoje našeho hlavního města výmluvně doložil Radim Perlín z Útvaru rozvoje hlavního města. Jeho příspěvek ukázal, že Praha není ve stadiu realizace nějakých strategických záměrů, ale ještě stále se tady uvažuje, jakou metodou územní rozvoj plánovat a řídit - dnes se projednává strategický plán rozvoje i tvorba územního plánu. Jinak řečeno: Praha je stran svého územního rozvoje ve stadiu řešení otázek typu „jak a jakými instrumenty“, zatímco řešení problému „CO budeme dělat“ je v nedohlednu (pomineme-li banální hesla jako „Praha - centrum kultury a vzdělanosti“ či „Praha - středisko hospodářských oborů s vysokou přidanou hodnotou“).

Je třeba dodat, že hlavní protagonista územního plánování na pražské radnici - náměstek Tomáš Hudeček - se zjevně snaží do celé této oblasti vnést racionalitu, jednoduchost, přehlednost a hlavně oprostít ji od korupčních nánosů. A jak vývoj ukazuje, ani to není lehké. Na druhou stranu se sám T. Hudeček opakovaně od plánování rozvoje na úrovni města distancoval s tím, že ke konkrétním rozhodnutím jsou kompetentní jen městské části, zatímco magistrát bude plánovat a řídit jen několik málo celoměstských projektů. Asi není přehnané tvrdit, že v této situaci se Praha svého Hafenu City jen těžko dočká.

Konference „O územním rozvoji - Praha 2013“, uspořádaná Stavebním fórem a společností HB Reavis, se konala 11. dubna v pražské Rezidenci primátora. Všechny příspěvky vystupujících najdete na adrese <http://www.stavebni-forum.cz/...13/index.php> v sekci Program.

25.04.2013 09:00, Petr Bým